

TBMM'de görüşülmeye başlanmış olan Anayasa değişikliği teklifi, ülkemiz ve mesleğimiz için son derece önemli düzenlemeler içermektedir.

Değişiklik teklifini karşılaştırmalı olarak bir tabloya işledik ve siz değerli meslektaşlarımızın görüşlerine sunduk. Teklifin pek çok maddesine bilgilendirmek amaçlı notlar düştük. Sizden gelecek görüşleri değerlendirip, kendi görüşümüzü oluşturacak ve kamuoyuyla paylaşacağız.

Bu sunuş yazısında özellikle altını çizmek istediğimiz husus, Anayasa değişikliği teklifinin kuvvetler ayrılığı açısından çok ciddi tehlikeler içermesidir. Malumunuz olduğu üzere; kuvvetler ayrılığı sağlanamazsa, bağımsız ve tarafsız olması gereken yargı kuvveti yürütmeye ve/veya yasamaya bağımlı, dolayısıyla taraflı hale gelir. Bu, yargı önünde haklının değil güçlünün üstün gelmesi sonucunu doğurur. Avukatlık mesleği anlam ve değerini yitirir. Avukatın yerini iş takipçileri alır. Hakim ve savcı sıfatını taşıyanlar da idarenin emrindeki memurlara dönüşür.

Yargı organını, yasama ve yürütmeden bağımsız kılmak için hakim ve savcıların mesleğe kabullerinin, tayin ve terfilerinin, disiplin işlerinin, sair özlük işlerinin ve yüksek yargıya seçilmelerinin yasama ve yürütmeden bağımsız bir kurul tarafından düzenlenmesi zorunludur.

Anayasa değişikliği teklifi (Komisyonda değiştirilmiş haliyle), Hakimler ve Savcılar Kurulu'nun (HSK) 13 üyesinin 7'sinin siyasi parti üyesi (ve muhtemelen iktidar partisi genel başkanı) olan Cumhurbaşkanı tarafından, diğer 6'sının da TBMM tarafından seçilmesini öngörmektedir. Bu durumda, HSK'nın artık bir siyasi partili olacak olan Cumhurbaşkanı'dan, dolayısıyla yürütme organından bağımsızlığından söz edilmesi mümkün olmayacaktır.

Cumhurbaşkanının aynı zamanda siyasi parti üyesi ve genel başkanı olmasına izin veren teklif, Anayasa Mahkemesi'nin de çoğunluk üyesinin (15 üyeden 12'sinin) partili Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmesi sonucuna yol açacaktır.

Öte yandan, Anayasa değişikliği teklifi, siyasi partiler içi demokrasiyi sağlamaya yönelik bir düzenleme içermemekte ve milletvekili adaylarının belirlenmesinde siyasi parti genel başkanlarının etkisini sınırlamamaktadır. Cumhurbaşkanının aynı zamanda partisinin genel başkanı, partisinin ise Meclis'te çoğunluğa sahip parti olacağı dikkate alındığında, TBMM'nin yürütme organını denetlemesinin fiilen mümkün olamayacağı görülecektir.

Tarafsız Cumhurbaşkanı'dan partili Cumhurbaşkanı'na geçişi öngören teklif, Cumhurbaşkanının, Türk Milleti'nin tamamını değil, mensubu olduğu siyasi partiye oy veren kısmını temsil ettiği algısının yaratılmasına neden olabilecektir.

Œu halde teklifin; kuvvetler ayrılığı yerine kuvvetler birliği getirmeye elveriŒli düzenlemeleri ile partili Cumhurbaşđanına izin veren hükmünün Anayasamızın, deđiŒmez ve deđiŒtirilmesi teklif edilemez 2. ve 3. maddeleri açısından da incelenmesi gereklidir.

Saygılarımla bilgilerinize sunarım.

Av. Prof. Dr. Metin Feyziođlu
Türkiye Barolar Birliđi BaŒkanı